a ¶ Exercere. repete statuimus. b ¶ Irritū. irritat ergo suffragium vocis ꝛ promotionē fiendam contra hanc constitutionē illa enim cadunt in decre tum istud que sunt retractabilia. Sunt enī quedā ꝺ officio cure que si exercuisset non essent irrita: ut baptizare: eucharistiā dare: ꝛ his similia. Item quedam que consistunt in facto ꝛ nequeūt nō fuisse: sicut pdicare. de quo prediri castaldia ꝛ si milia. ꝛ vide qꝺ dicā. ĩ. de here ti. c. i. ver. duro.

c ¶ Priuilegio. prius concesso tñ iam cepit curia tales priuile giaꝛ contra hanc constitutionē nec voluit nec potuit papa legē indicere successori: de elec. inno tuit. cū concor.

d ¶ Ordines. approbatos p se dem apo. tamen post conciliuꝫ generale.

e ¶ Admitterent. ita ꝙ oportet ꝙ desinant in seipsis.

f ¶ Approbatos. etiam mino ris religionis.

g ¶ Trāseundi. singulariter si collegialiter: ut patꝫ ꝺ reli. do. c. vno. in fi. li. vi. In his ergo cessat ratio inducta in princi. c. quia non expedit eam vocatio nē manere ĩ q̄ vocati sunt.

Ne quis. Se summat ꝺ terminans decre. ex parte co. ti. ꝛ qꝺ ibi no. Ber. ꝛ Inn. ꝛ ipse inno. ꝛ hosti. e. ti. ca. ii. ꝛ abba. co. ti. cōsulti. ꝛ decre. i. eo. ti. lib. vi.

b ¶ Deinceps. p hoc patet ꝛ p verbū infra decernim⁹ ꝙ hec cō stitutio ius nouū statuit. ꝛ prete rita nō respicit. Dicebam⁹ enī olī ꝙ tūc delatio hitus per ānū inducebat professionēꝫ tacitam quando erant habitus indistin cti: ꝛ sic intelligebatur decre. ex parte co. ti. vt ibi no. in fine. vl time glo. Si vero erant distin cti secus qualiscunqꝫ foret disti ctio. co. ti. statuimus. ꝛ aperti⁹ co. ti. c. i. in fi. li. vi. Hodie ꝺo quo ad hunc casum distingui mus qualis sit distinctio habi tus. an patens altero de tribus modis hic expressis: an latens: puta p bñdictionēꝫ vestium. p sonam dantem locum vel for mam dationis: ex duabus eniꝫ cappis quarum altera benedi cta vel data per prouīcialem vel in capitulo: altera nō: primā a secunda discer nere nescis. primo casu delatio talis habitus etiam vltra annuꝫ nō īducit tacitaꝫ secundo sic. Ideo autē dixi quo ad hunc casum: q. quo ad alios casus adhuc sta m⁹ iuri antiquo: ut sufficiat qualiscunqꝫ distictio. vnde adhuc hodie maior q̄ sciē ter ꝛ spōte recipit habituꝫ distinctuꝫ p moduꝫ quē supra dixi latentē: si perseuerat triduo professus est quod dic vt eo. titu. constitutionē. libro sexto. Ex his no. tri plicem habitum nouitioruꝫ: distinctum: indistinctum: ꝛ indistinctissimuꝫ. Iteꝫ p mus scilicet distinctus duplex habens scilicet distinctionem latentem ꝛ patenteꝫ: ut hic: in habitu ergo nouitioruꝫ latenter distincto uel indistincto ul' īdistinctissi mo: dummodo receptus fuerit ab adulto: delatio per annum inducit tacitam: ꝛ hoc indubitataꝫ. Delatio vero habitus nouitiorum patenter distincti. vel indi stincti vel indistinctissimi vbi receptus fuerit ab īpubere p lapsum āni non indu cit tacitam: ꝛ in his casibus adhuc vex esset quod no. Inno. ĩ decre. ex pte ꝛ ab. in decre. consulti. qui dicebāt ꝙ delatio habitus nouitiorum distincti quātocun qꝫ tempore non inducit professionē. ꝛ abbas dicebat ꝙ vidit litterā papalē abso lutoriam concessam illi qui talem habitum detulerat fere per. xx. annos hec pbā tur supra co. ex parte. i. ꝛ c. statuimus. eo. ti. c. i. lib. vi. ꝛ hic dubitatur tamē ne decretalis ista intendat corrigere quod vltimo dixi de habitu indistinctissimo re cepto ab impubere: ut infra dicam.

i ¶ Etate. xiiij. ĩ viro. ꝛ. xij. in muliere. ꝛ reqrit etas cōsumata. ꝫ. eo. ad nostraꝫ. Nec sufficit ꝙ prudētia uel malitia suppleat etatē: de hoc. ꝫ. eo. postulasti.

k ¶ In aliqua. secus ergo si extra religionē: ꝛ sic non corrigitur decre. ut clerici supra eodem.

l ¶ Religione. per se. apo. approbata: de vo. c. vno. lib. vi. ꝫ. eo. ca. prori. in fi. siue sit mendicans uel non. Io. an.

m ¶ Per annuꝫ. ītegruꝫ. c. ti. c. i. li. vi. ibi ꝙ si totuꝫ ꝛc. ꝛ p hanc litterā q̄ dr. ꝫ. c. ex pte. e. ti. c. i. li. vi. pꝫ satis eē ꝙ detulerit p integrum annuꝫ lꝫ annuꝫ nō excesserit: dꝫ ergo nolens obligari īfra annuꝫ deponere. ꝫ. c. statuim⁹. Io. an.

n ¶ Portauerint. lꝫ eniꝫ ante ānos discretōis īduxerit ex quo tamē post illos p annum portauerint sunt professi: hoc verum nisi eo casu tanta esset īdistin ctio habitus ꝙ seculares illis conuiuentes vterentur illo. co. ti. c. i. ij. rñso li. vi. nisi dicaꝛ ꝙ hec decre. que solū ponderaꝛ dilationē nō assumptioneꝫ illud corrigat: secundum quod nō esset hodie dare habitum indistinctissi mum. Sed non credo ꝙ hec decre. illud corrigat: quod probat littera. su pra nouitiorum habituꝫ facit de electione cū expe diat. lib. vi. cuꝫ concor. Item intelligas hanc lit teraꝫ de illo qui spōte re cepit vel saltem portauit alias non obligaret por tatio que fieret durāte p babili metu: qꝺ me. cau. c. i. Io. ar.

o ¶ Illā. licet igitur illa tacita professio. ꝺ qua eo ti. constitutionē. ij. respō so. li. vi. obligat religiōi in genere ut ibi. Ista tñ obligat in specie: ut hic.

p ¶ Colore. ut quia no uitij album: alij griseuꝫ vel nigruꝫ: apud quasdā moniales distiguuntur professe per velum nigrū ab albo. Sed cōmuni⁹ est illud distinctum con secrationis.

q ¶ Scissura. vel forma patet in ordine minoruꝫ vbi nouitij non habent sutum caputium.

r ¶ Professorum. adde casum quādo ꝓtestatur ꝙ per lapsum nō ītendit obligari religioni: ꝛ hoc pcipue si ꝓtestatō fuit cō uentionalis: de hoc scri psi post vin. codē tit. ex parte post host. e. ti. tua. ij. ꝛ. c. ad apostolicam: ꝛ de hoc in specu. de sta. mona. in vltima. qōne.

seu ministros vel locum aliorum tenentes: quodqꝫ animaruꝫ curaꝫ ꝛ regimen nec pro se possint nec ꝑ alijs exercere[a]. Quicquid autem in contrarium attentatum fuerit: sit irritum[b] ipso iure: quouis priui legio[c] non obstante. Ad illorum autem mēdicantiū ordines[d] quos apostolica sedes eo modo subsiste re voluit vt eorum professoribus ita in illis remanere liceret: ꝙ nul lum extunc admitterent[e] ad profes sionem eorum quibuscunqꝫ con cessit licentiam generalem ad ap probatos[f] alios ordines transeun di[g]: presentem nolumus constituti onem extendi. Idem.

¶ Pubes per annum deferens habitum nouitiorum non paten ter distinctum ab habitu professo rum intelligiꝛ professus. Jo. an.

Ne quis deinceps[b] in discre tionis constituti etate[i] nouitio rum habitum in aliqua[k] religione[l] per[m] annuꝫ portauerint[n]: hoc ipso religionem illam[o] decernimus esse professos. Nisi huiusmodi ha bitus ĩ colore[p] scissura[q] vel forma se distinctum patenter exhibeat ab habitu professorum[r].

Rubrica de statu monachorū vel canonicorum regularium.

Clemens quintus in cōcilio vie nensi.

¶ Premittit exordium breue quo constitutionis causam ponit: ꝛ generale interdictum monacho rum nigrorum circa exquisitum ornatum vel notabilem excessum in vestibus cibis potibus equitatu ris ꝛ lectisternijs. Secundo specia liter prouidet circa vestes habitui proximas: almutias caputios cal ciamenta ꝫonas cultellos calcaria sellas ꝛ frenos ipsorum ꝛ vltimo circa habitum superiorem. Ter tio circa ipsorum confessionem uel professionem communionem ex positionem regule: ꝛ instructioneꝫ nouitiorum. Quarto circa vena tiones ꝛ aucupationes ipsorum. Quinto punit certos predictorum transgressores: omnes alios puni ri iubens iuxta disciplinam regule. Sexto contra professos euntes ad curias principum vel alias vagan tes: vel infra septa monasterij ar ma tenentes. Septimo contra ip sorum solitudines. Octauo proui det de priorum etate: ꝛ ipsorum sacerdotio professione ꝛ habitatio ne. Nono de monachorum ordi natione ꝛ ipsorum doctrina. Vlti mo confirmat ꝛ innouat decret. su pra eodem cum ad monasterium ꝛ capitulū in singulis. h. d. Jo. an.

Ne in agro[s] dñico sacra[t] videlicet monachorū ni grorū[u] religione indeco ruꝫ aliqd obrepat[x]: aut vitiosuꝫ ꝗquā pniciosaꝫ in segetē[y] coalescat[z]: sꝫ ut ĩ illa[ꝛ] ꝛ pon⁹ flores honoris ꝛ hōestatis[ꝯ] fruct⁹ in vber tate succrescāt: eis[ꝫ] ĩ vestib⁹ inordi natum[a] omnem seu exquisitum[b] or natum aut cultum: necnō in cibis[c] ꝛ

Ne in agro. Diuiditur in x. ptes ut pꝫ in rubro. Secunda ibi statuimus. Tertia ibi sane. Quarta ibi porro Quinta ibi: Si qs autē Sexta ibi: q: ꝺo. Septi ma ibi: ad hec. Octaua ibi. Ceter. Nona ibi ad ampliandā. vltima ibi: premissa. Imola.

s ¶ Agro. hꝫ dñs agrū ut h. ꝛ vineā. ꝺ magistris. c. vlt. ĩ fi. domum: de elec. cū in cunctis. in pn. de custo. eucha. capꝫo secūdo: ꝛ āplā ĩ q̄ sūt māsio nes multe. de pe. di. iiij. ĩ domo. qd vltra nō ĩstem⁹ in his. q: ipsi⁹ est terra orbis terrax ꝛc. de deci. tua. ii. t ¶ Sacra. cōcor. supra eo recolen tes. in prin. de priuileg. cū ꝛ plantare. in pn. Sācitatē ꝛ venerationē hui⁹ ordinis ostēdūt documēta patrū ꝛ abūdātia tpaliū qb⁹ mōasteria h⁹ ordi nis pullularūt. sed nūc ꝓh dolor ꝙ in multis deficiunt verborū ꝛ exēplox documenta. ꝛ ad instar filij prodigi dissipate sunt patruꝫ substātie: ꝛ qñqꝫ nostri cupiunt replere ꝺ siliquis ventrē suū luce. xv. xxvi. di. §. hinc ēt il le filius. ꝛ cū habitus nigredo ĩ mortificationē carnis ꝛ vitiox fuerit īuen ta. vtinā meritorū ꝛ virtutū obfuscationes per illam hodie nō signentur ad quod optatum laborat hec constitutio. Jo. an.

u ¶ Nigrorū. ĩ alijs nō vr hec ꝯstitutio locū hr̄e in quātū. s. ius nouū īdu cit: saluo ꝙ infra dicā. §. sane. in pn. ꝛ. §. q: ꝺo. cū. §. sequētibus: ꝛ potuit eē cōsideratio: q: alij mōachi cōmuniter hñt corp⁹ ꝛ caput mai⁹: ut cister cien. camaldul. ꝛ his similes. quo quia carēt nigri monachi minus ibi vi get correctio facit. ĩ. c. pri. in prin. x ¶ Obrepat. q̄si latenter subin tret: ꝛ est idem verbū in proemio huius compil. post prin.

y ¶ Segetē. xxiiij. q. i. qm̄ vetus. l vi. di. nasci. z ¶ Coalescat. q̄si ca lescat alaꝛ uel nutriaꝛ. ꝛ ¶ In illa. regione nigrorū.

ꝯ ¶ Honestatis. eccl'astici. xxiiij. flores mei fructus honoris ꝛ honestatis

ꝫ ¶ Eis. īterdicētes qꝺ ē. ĩ. a ¶ Inordinatū. beatus ber. cōtra du nacenses. Nullus quidē ordo quippiā recipit inordinatum.

b ¶ Exqsitū. hoc soluit oē ꝫxium qꝺ ꝺ mūdicia vl' ornatu posset opponi: ꝙ dicitur. xxi. q. iiij. ĩ sūma. ꝛ p totū de custo. eucha. c. vlti. ĩ vlti. glo.

c ¶ Cibis. potibus. de vi. ꝛ ho. cle. a crapula. ꝛ in regula. xxxix. ꝛ. xl. dis capitulis. Dicit aūt Anastasi⁹ Abstinētia cōtinētie nutrix est que facili⁹ frenos patitur si non delitiarum calcaribus incitetur.

a ¶ Equitaturis: de his infra dicetur.
b ¶ Lectisternijs: componitur lectus cuz sterno: ⁊ sumitur pro lecto strato ⁊ parato ⁊ omni ipsius paramento.
c ¶ Excessum: sonat in vitium infra ti. ij. c. i.
d ¶ Statuimus. secunda pars.
e ¶ Habitui: floco cuculle vel scapulari: vt infra dicetur.
f ¶ Allibi. i. hos tres colores permittēdo alios omnes vel misculos p hibet: quod multi non ponderant: quod ergo dicit regula. lv. capitulo de colore: nō causent monachi: non intendit q̃ omnibus coloribus licat eis vti. Nam etiam secularibus clericis sunt quidam interdicti: de vita ⁊ honestate clericoruz clerici. ij. sed hoc intēdit quod non causentur inter colores pmissos qō iste sit firior pulchrior ul' melior illo.
g ¶ Coloris. isti colores sine tinctura ex lana possunt haberi: ⁊ ideo potiꝰ approbati.
h ¶ Regione: regio regionis dicitur a rex regis patria scilicet quam rex regit: ⁊ habet diminutiuum reguncula: q̃ si parua regio.
i ¶ Degunt: concor. xii. distinctiōe. illud. lxxvi. distinctione vtinam.
k ¶ Subtilius: vnde dicit regula predicta. li. distinctione de grossitudine non causentur monachi.
l ¶ Brevitate de vita ⁊ bone. de. clerici. xxiij. distin. non liceat. ii.
m ¶ Pugnum: hoc est clausa manus cum apprehensione digitorum ⁊ dicitur a pungo: q̃ enī manum vult pungere stringit pugnum: non denudent ergo brachiū ut faciunt domine ⁊ quidam hispani nec vtant guarnachijs quas ꝓhibet hec littera.
n ¶ Quomodolibet: ergo etiam vnum vel duos botonos portare nō licet.
o ¶ Humeros. apō nos communiꝰ scindunt ante pectus. ⁊ tamen infra imponitur pena. Set ad uerte quia modum scissure non relinquit hic dispositionis abbatis: sed solum in differendo vel nō satis: tamen videretur sufficere dispositio tacita scilicet cum ipse abbas caputio vtatur. ista vero scissura debet esse tāta qō appareat ⁊ patens sit: facit supra titulo primo. c. fi. ⁊ quod diri supra ea. com. de vi. ⁊ ho. cle. c. ii.
p ¶ Sendatum: omne sericum comprehendit: ⁊ vide quod diri infra capitulo. i. super. ver. sericis.
q ¶ Estiualibus: in vulgari vocamus stiuali ⁊ sunt calciamenta coriij quibus in estate vtor ⁊ optima fiunt apud sanctū seuerinū.
r ¶ Boris altis. que capiunt supra talos ⁊ aliquid de crure: ⁊ ligat quamdoqz. ⁊ hos infra vocat sotulares corregiatos.
s ¶ Ad ornatum: per hoc ver. supra duplicatū patet q̃ quādo non ad ornatum sed propter ingruentem necessitatē talibus vterentur essent excusabiles. ad hoc de vita ⁊ honestate cleri. clerici. ⁊. j. §. porro.
t ¶ Duodecim monachorum: incluso ꝑlato: de simo. c. finali. de ꝑuileg. ⁊ ore.

potibꝰ equitaturis[a] ⁊ lectisternijs[b] quānis notabilez interdicentes excessum[c]. ¶ Statuimus[d] vt superior vestis ipsorum habitui[e] proxima nigri breui aut albi[f] coloris[g] existat: iuxta morem apud eos seruari solitum in regione[h] qua degunt[i] nec in qualitate panni regularis excedat modestia: nec querat quod p̃ciosiꝰ ⁊ subtilius[k]: sed quod vtilius valeat inueniri. Sit etiam vestis ipsa rotunda per circuituz ⁊ ñ scissa: nec lōgitudine nimia aut breuitate[l] notanda: largas etiam manicas habeat vsqz ad pugnum[m], p tensas non consutitias vel quomodolibet[n] botonatas. Almutijs de panno nigro vel pellibus caputiorum loco cum caputijs habitꝰ quē gestauerint sint contenti: iuxta tam̃ dispositionem abbatis scissis supbumeros[o] ⁊ honestis caputijs vti possint. In vestibus sendatum[p] pro foderaturis non portent: estiualibus[q] largis aut boris[r] altis pro calciamentis vtantur: nullus zonā cultellum calcaria cum ornatu deferre aut cum sella clauorum ornatu decorata superfluo: vel nimis alias sumptuosa: siue cū freno ferraturam ad ornatum[s] habentes equitare presumat. Rursus in locis in quibus fuerit congregatio duodecim[t] monachorū aut supra: infra septa[u] monasterij abbas p̃or aut alius presidens portet flocum[x] de panno pro flocis aut cucullis in ipso monasterio consueto[y]: monachi vero alij i monasterijs i quibus flocos soliti[z] sunt portare debeant etiam vti eis. In alijs autez monasterijs: ⁊ ifra domos ⁊ alios prioratus ubi non est tanta congregatio monachorum cucullas[τ] clausas deferant ⁊ honestas. Cum vero abbates priores aut alios p̃sidentes ⁊ monachos alios extra monasterium proficisci continget: flocum cucullam aut capam[ρ] clausam habeant: ⁊ subtus capā si eam portauerint cucullam deferant aut si maluerint scapulare. Cum autē ad seruandū in diuinis officijs tūc albis[ψ] vel sacris vestibus induent aut cum occupabuntur in operibꝰ vti eis liceat scapulari. Verum ne ex diuersa exceptione: quam in diuersis regionibꝰ huiusmodi vocabula flocus videlicet cuculla dicuntur habere: hesitandi circa premissa materia relinquatur: cuculle nomine habituz longum ⁊ ampluz: sed manicas non habentez: nomine vero floci habitum qui longas ⁊ amplas habet manicas nos itelligere declaramꝰ. ¶ Sane[a] singulis mensibus[b] tam in monasterijs quam extra sublata occasione quacunqz ad ꝓfessionem saltem semel accedant omnes ⁊ singuli[c] monachi: ⁊ in prima[d] dominica mensis cuiuslibet in monasterijs semper ꝓmunicent: nisi ex causa forte quaz abbati priori aut penitētiarijs monasteriorum non differant intimare: eorūqz iudicio vel abstineant[e] vel accedant. ¶ Regula quoque cum in capitulo legitur ab illo qui preest ipi capitulo: vel alio cui hoc ipse iiunxerit, ꝓter iuniores[f] uulgariter exponat[g]. Nouitijs[h] etiaz fidelis[i] deputetur instructor[k] tam in diuinis officijs quam in obseruantia regulari. ¶ Porro[l] a venationibus[m] ⁊ aucupationibꝰ oēs semper abstineant: nec eis interesse[n] aut canes vel aues venaticos[o] per se: vel alios tenere presumant[p] nec a familiaribus[q] secum morantibꝰ teneri permittant: nisi saltus[r] viuaria vel garenas proprias vel ius venandi in alienis haberent in quibus cuniculi vel fere alie forsan essent: quo casu hoc eis permittit dū tū infra mōasteria seu domos quas inhabitāt aut eoꝝ clausuras venaticos canes non teneant: nec venationi presentiam exhibeant

sepio sepis per. c. scripta illud significat: vt dicetur infra de hereti. ad nostrum in principio.
x ¶ Flocum: in regula non habetur hoc nomē: ⁊ infra dicit quid sit flocus.
y ¶ Consueto: sic ergo videntur excusabiles monachi anglie si meliori pāno vtūtur quam nostri.
z ¶ Soliti. cōcor. xxxi. distictione. c. i. de cen. cum apostolus: i fine. Jo. an.
τ ¶ Cucullas. de his. xx. q. iij. presens. xix. q. iij. c. ii. de etate ⁊ qua. intelleximus.
ρ ¶ Capam. rondeli qui nunc in vsu sunt non sunt proprie cape: siue capa dicatur a capite. siue a capio capis: qz totuz hominem capiat. nō enim habēt caputium appensum. Et nota quia licet sub capa sit portāduz saltem scapulare sub floco vel cuculla non quasi illa sint habitus sed non capa.
ψ ¶ Albis: nō ponitur pro colore sed pro veste sacra: de qua sequitur versus. Dicitur vrbs alba: vestitur presbyter alba. vrbs illa de qua loqtur uersus est de prouincia.
a ¶ Sane. iij. pars.
b ¶ Mensibus: artantur ergo monachi singulis mēsibus ad quod fideles artantur singulis annis: de pe. ⁊ re. omnis. propter religionis enim professionem aliquid debent ad pensuz sancte institutiōis adijcere. iiij. distinctione deniqz.
c ¶ Singuli. cōcor. de excess. prela. nimis. i. ⁊. ij. in fine. ⁊ dubito an per hoc intendat dilatare hanc constitutionem quo ad hoc ad alios monachos: quod satis est honestum.
d ¶ In prima: non puto q̃ solennitas festi occurrētis ea die puta resurrectionis: pentheco-stes vel patroni monasterij habeat hoc alterar̄. facit. eo. titulo cum ad monasteruz. in principio.
e ¶ Abstineant. cōcor. de pe. ⁊ re. omnis.
f ¶ Juniores: vbi ergo tales ñ essent ista expositio non fiet. facit de elec. indemnitatibus. §. pe. lib. vi. ⁊ infra de iurepa. c. i. §. sane.
g ¶ Exponatur. viij. q. i. oportet. xliij. di. §. vltimo.
h ¶ Nouitijs: idest scholasticis non instructis: qui sub disciplina degunt dato etiam quod sint professi: cum eodez ⁊ forti or sit ratio: aliter sumit supra titulo. i. c. fi. cū cōcor.
i ¶ Fidelis: non solum catholicus: sed etiam diligens. ⁊ fideli ⁊ legalis.
k ¶ Instructor. xij. q. i. c. i. ⁊ viij. di. de his in autē. de mo. §. volumus. in fi. col. i.
l ¶ Porro. iiij. pars.
m ¶ Venationibus. he proprie fiunt ad bestias: aucupationes de quibus sequit fiunt ad aues inde aucupator auium captor.
n ¶ Interesse: concor. j. de bap. presenti. cū cōcor.
o ¶ Venaticos: de alijs qui sunt ad custodiam non prohibet.
p ¶ Presumant: hec prohibentur etiā secularibus clericis. ō elec. ve. c. i. ⁊. ij. cū suis cōcor.
q ¶ Familiaribus: tenet qs de facto familie: de hoc ō restitu. spo. cum ad sedem. in glo. penul.
r ¶ Saltus: de saltibus ⁊ viuarijs habetur. ff. de vsufru. vsufructuariuz venari. i. rñ. ⁊. i. §. Dicitur autem saltus nemus raras habēs arbores vbi fere ⁊ venatores ⁊ canes bene saliunt. dixit quidam. Et nemꝰ saltus salientis dicitur actus Viuaria dicuntur talia loca: quia ibi viuūt ⁊ nutriunt fere ⁊ circa pisces vtimur hoc verbo. Garene non est nostrum vulgare. ⁊ forte dicuntur a gario garis: ⁊ quomodo ⁊ quare dicātur ista loca forestie siue insule ⁊ prat' scripsi post Hosti. de dona. cum dilecti super prima glo.

seculi dicens ꝙ sunt he: sapiens sine operibus: senex sine religione: adolescens sine obediencia: diues sine elomosyna femina sine pudicitia: dominus sine virtute: christianus cõtentiosus: pauper superbus: rex iniquus: episcopus negligẽs. plebs sine disciplina: populus sine lege: dicens ꝙ sic suffocatur iustitia: ⁊ ibi singulas ordinate prosequitur.

a ¶ Personalem: reprobat qõ no. hosti. de cle. vena. c. ij. vbi dicit ꝙ ver. vagationes: ꝙ si redditus clericorũ: etiam religiosorum consistunt in venatione puta cuniculorum vt in prouincia: vel ferarum vt in anglia: licebat illis tamẽ tempore competenti maxime deficiente familia in proprijs personis venationem capere ⁊ vendere: cum id nõ sit vagari; sed necessitati ⁊ vtilitati ecclesie subuenire: ad quod clerici tenentur. xvij. q. i. presentium. ⁊. c. placuit vt nemini. xxvi. q. i. qui vere. ⁊. ca. nos autẽ quo ad religiosos hoc hic corrigitur.

b ¶ Siquis autem. v. pars.

c ¶ Regulari. i. quaz dictat regulare habetur in regula. s. xx. iij. c. ⁊ duobus sequen. xviij. ⁊ duobus sequẽ. ⁊ ꝗ hoc scripsi ꝗ reg. iur. c. fi.

d ¶ Sotulares: a sub ⁊ talo: nec recedit a premissa permissione estiualium: sed dicit sotulares cum illis vtuntur tales esse debere.

e ¶ Altos: de quib⁹ predixi ibi botis altis.

f ¶ Prefertur: ĩ parte. ij. ver. almutijs.

g ¶ Nõ fissa: super humeros.

h ¶ Nõ hñs. cõcor. eo. ti. ĩ singulis. in prin.

i ¶ Alius: ꝙ abbas vel prior ñ habens abbatem.

k ¶ Nullam habeat: similis distinctio. s. ea. com. de vi. ⁊ ho. cle. quoniaz. de vcci. ca. i. ⁊. j. de penis multorum.

l ¶ Auibus: si ergo sine his fieret venatio vel aucupatio cum retibus vel laqueis nõ est loc⁹ huic pene.

m ¶ Ex proposito: secus ex casu: ⁊ concor. de sen. ex. cum voluntate. in prin. ⁊ fi. de scis. ca. vno. ℣. omnem.

n ¶ Distinctionem: vt. s. abbates ⁊ priores: non habentes abbates a collatione beneficiorum alij ab administratriõe beneficiorum sint suspensi: ⁊ non habentes sint inhabiles per biennum: ⁊ ex maioritate pena patet ꝙ ista ẽ maior culpa quã p̃cedens. xxiij. q. i. nõ afferam⁹.

o ¶ Et premittit. restrigit ergo hanc prouisionẽ ad hos casus in alijs ergo seruetur qõ habetur. ne se. va. c. vno. li. vi.

p ¶ Quia vero. vi. pars. cuius cã potuit cẽ qõ no. Jo. mo. de cle. generali. ℣. clericos. li. vi.

q ¶ Suaui: matthei. xi. in fi. ⁊ dic suaui iustis ⁊ appetentibus: de pe. di. i. perfecta. quibus est claustrũ quasi aq̃ piscibus. xvi. q. i. placuit. ij. alijs est carcer: de sen. excõmu. vt fame. Ad vtunq̃ .xviij. di. de his.

r ¶ Jugo. idem verbũ in pre. c. de his. ⁊ de presum. cũ in iuuentute. in prin. ⁊ dicitur a iugo gis: ⁊ sic solet vocari istrumẽtũ quo boues iunguntur.

s ¶ Canonici: de hac ergo pte nõ dubitamus qn liget ẽt monachos nõ nigros.

t ¶ Nõ habẽtes: illos enim qñq̃ pro ipsarũ administrationũ causis illuc ire oportet: quas prosequi possunt lz non sint perpetui: de iudi. cum deputati.

u ¶ Curias: principum: de offi. ordi. quanto. Inter. xij. abusiones claustri enumerat istam. Hu. de folleto. li. ii. de anime claustro sic dicens. Duodecim sunt abusiones claustri quibus tota religionis massa corrumpitur. prelat⁹ negligẽs discipulus inobediens: iuuenis ociosus: senex obstinatus: monach⁹ curialis: monachus causidicus: habitus preciosus: cibus exquisitus: rumor in claustro lis in capitulo: dissolutio in choro: irreuerẽtia circa altare. Et hec singula ibi pulchre prosequitur: ⁊ dicit ibi ad propositum: ꝙ cuz dicitur monachus curialis: ex adiuncto designatur aliquid leuitatis. Ordo enim claustri ⁊ ordo curie diuersus est. Ibi dextera tua repletur muneribus: hic lauas man⁹ tuas inter innocẽtes. Ibi pauperum res violenter auferuntur. hic a paupere sponte auferũtur. Ibi laudabatur peccator ĩ desiderijs anime sue. hic bene fit iusto: ⁊ post pauca submittit ꝙ monachus curialis pro seculari principe alpium frigora ⁊ italicos calores libenter patitur. qui pro magistro spirituali multo minora forsan inuitus pateretur ⁊ huic contra. xl vii. distinctiõe omnes. Et ex quo circa ista uagamur: ad religiosorũ refrigeriuz scire debes ꝙ Cyprianus librum fecit de duodecim abusionibus

personalem[a]. ¶ Si quis autem[b] premissorum temerarius extiterit violator: regulari[c] subiaceat disciplinę: ⁊ nihilominus si sotulares[d] non corrigiatos ⁊ altos[e] aut caputia vt prefertur[f] non[g] fissa portare presumpserit: siquidem abbas uel prior non[h] habens abbatem proprium fuerit: per annum se nouerit a beneficiorum collatione suspensum. Si vero alius fuerit[i] ad administratione si quam obtinet sit per annum suspensus: ꝙ si nullam[k] habeat: eo ipso per annũ reddatur inhabilis ad administrationem ⁊ ecclesiasticum beneficiuz obtinendum. Si qui vero eorũ venationi aut aucupationi clamose vel alias cum canibus aut auibus[l] ex proposito[m] interfuerint: iuxta premissam personaruz distinctionez[n] dictarũ suspensionis ⁊ inhabilitatis penas per biennium ipso facto incurrant. ¶ Abbate autem vel priore a collatione ut premittitur[o] beneficiorum suspenso: ad priorẽ claustralem cum consilio ⁊ assensu conuentus vel maioris partis ipsius eorundem beneficioruz collatio deuoluatur. ¶ Quia vero[p] nonnulli monachorum ipsorum sicut accepimus suaui[q] iugo[r] obseruantie regularis abiecto: interdũ proprijs relictis monasterijs se in eis secure morari non posse fingẽtes: vel alio colore quesito per curias principum euagando discurrunt: ⁊ nisi a prelatis eorum petita pensio vel subuentio assignetur eisdem: conspirantes in illos eisq̃ proditionem vel alia grauia imponentes eos capi: ⁊ incarcerari ipsorumq̃ monasteria comburi

procurant ⁊ interdum monasteriorum ipsorum bona in totum vel in partem non modicam occupare presumunt. Nos eorum in hac parte reprobis ausib⁹ obuiare volentes hoc edicto ꝑpetuo prohibemus ne monachi aut regulares canonici[a] administrationem aliquaz non[t] habentes ad curias[v] pricipuz absq̃ speciali[x] prelatorum suoruz licentia se conferre presumãt: ꝙ si vt suis prelatis aut monasterijs dãnuz aliquod inferant: ad dictas curias se conferre presumpserint excommunicationis sentẽtiaz eos incurrere uolumus ipso facto[y]. prelatis eorum districte nihilominus iniungentes: vt ipsos a ꝑdictaruz curiarum accessu ⁊ alijs quibuslibet vacationibus ⁊ discursu diligẽter compescere: ac super hoc nõ parentes eisdem seuere corrigere non omittant. Prefate quoq̃ sententie monachos[z] infra[z] septa monasteriorum sine licentia abbatuz suorum arma[a] tenentes[x] decernimus subiacere. ¶ Ad hec[a] predecessorum nostrorum[b] vestigijs inherentes perpetuo prohibemus edicto: ne monachi[b] singuli in singulis sibi commissis administrationibus vel prioratibus habitare presumãt: sed si prouẽtus prioratuum seu administrationum huiusmodi duobus[c] forte non suppetant: ijdem prioratus seu administrationes nisi per abbates ad sustẽtationem duorum sufficientes reddantur: locis alijs viciniorib⁹ ad eorum monasteria prinẽtibus vel ipsoꝝ monasteriorũ officijs[f] aut inter se iuicẽ[g], put erit ꝗ modus cũ cõsilio ⁊ assensu[h] abbatũ per locoruz

lia. de homici. si perfodiens: sed vt ibi notatur. armorum appellatio etiam fustes ⁊ lapides comprehendit: ⁊ omne quod arcu ⁊ manu mittitur: vt predicto. §. item lex cornelia. ⁊. de verborum significatione armorum appellatio: non puto tamen auctorem sic latissime intellexisse Joan. andree.

x ¶ Tenentes: veniens de foris ad claustrum cum armis non animo tenendi nec tenet ex delatione litigari non videtur: vt verbũ cuz effectu ⁊c. de cle. non resi. relatum. cum cõcor.

a ¶ Ad hec. vij. pars. ⁊ expone. i. preter ⁊ vltra hoc.

b ¶ Nostrorum. s. alexandri ⁊ honorij. e. ti. c. ij. de capel. mona. capitulo penultimo ⁊ vltimo.

c ¶ Inherentes: concor. ꝗ iuramen. calum. c. i. de re iudica. cum olim: de tornea. c. i. Jo. an.

d ¶ Monachi. simpliciter loquitur: vnde de omnibus intelligit. Jo. an.

e ¶ Duobus. s. priori ⁊ socio ⁊ per hoc patet nõ esse necesse ꝙ prior habeat duos socios: lz quidam contra per decre. vlti. de capel. mo. ad quaz responde vt ibi scripsi super verbo monachos.

f ¶ Officijs. de elemosynarie sacriste cellerarie ⁊ similibus.

g ¶ Inuicem: quia. s. duo talia loca quorum neuter sufficit ad priorez ⁊ socium vnientur.

h ¶ Assensu: si hoc nõ addidisset sufficiebat consilium quere[f]: de arbi. cũ olim. ⁊ licet ꝗ requiratur consensus abbatis nihilominus necessariuz puto consensum capituli ecclesie cathedralis. ñ. e. cõ. ꝗ re. ec. nõ alic. si vna.

p ¶ Speciali: generalis ergo puta qõ possint se quo voluerint absentare non sufficit.

y ¶ Ipso facto. ad hanc excommunicationez cõtrahendam duo videntur necessaria: scilicet qõ intrauerint curiam ⁊ ꝙ causa damnificandi monasterium vel prelatuz: licentiaz vero habere vel non habere nõ puto pẽdendum: cum hic nõ repetatur: hinc est quod etiam si ad hoc intrat ligatus ẽ. Ex solo igitur exitu claustri ob hãc causam nõ ligatur. si. ne cleri. vel mona. c. iij. ⁊ vltimo. Item ex quo intrauit ob hanc causaz licet damnuz non tulerit siue quod penituit ligatus est. simi. de homici. pro humana: libro sexto ⁊ quod ibi not. non obstat. ff. de furtis vulgaris. §. qui furti. qui licet is qui domum intrauit animo furãdi adhuc nõ teneat furti: tenetur tamen iniuriarum vel de ui si vim intulit: vt ibi: sic ⁊ iste licet de damno nõ teneatur quod nondum intulit: tamen intrando consumauit delictũ quo ad penam.

z ¶ Monachos: non repetit regulares canonicos.

z ¶ Infra: pro intra: et patet per hoc quod extra tenentem penam nõ includit.

a ¶ Arma: ĩ communi significatione comprehenduntur tela. sed dicuntur arma stricte quibus defenduntur: tela quibus impugnamus: instituta de publicis iudicijs. §. item lex cornelia. de homici. si perfodiens: sed vt ibi notatur. armorum appellatio etiam fustes ⁊ lapides comprehendit: ⁊ omne quod arcu ⁊ manu mittitur: vt predicto. §. item lex cornelia. ⁊. de verborum significatione armorum appellatio: non puto tamen auctorem sic latissime intellexisse Joan. andree.

ipsorum ordinarios[a] vniantur. Monachis locorũ que aliis vnientur prioribus ad claustrum[b] primitus reuocandis: ⁊ clericis seruituris[c] ibidem de locorum ipsorum prouentibus prouisione debita facienda. ¶ Ceterum[d] prioratus cõuentuales[e] alicui: nisi .xxv. annum attigerit: alij vero curam animarum habentes. ⁊ si[f] cura ipsa per seculares habeat presbyteros exerceri: cuiquã nisi .xx. annum peregerit[g] conferri nequeant aut committi. Qui autem prioratus istos[h] vel illos habuerint[i]: infra annuꝫ computandum a tempore collationis seu commissionis sibi facte de eis ⁊ possessionis eorum adepte[k] vel infra .xxv. etatis sue annum: si ãte[l] annum ipsum non conuentuales prioratus eis commissi fuerint aut collati: se faciant ad sacerdotium promoueri. Quod si cessante rationabili[m] causa nõ fecerint: coipso nulla etiam monitione premissa: predictis prioratibus sint priuati qui ipsis iterum ea uice nullatenus conferantur[n]. Sane prioratus aliquis siue administratio committi alicui vel conferri non possit: nisi expresse[o] professus fuerit ordinem monachalem: neqꝫ prioratus aut administrationes extra monasteria obtinentes permittẽtur in monasterijs: sed teneant in ipsis prioratibus seu administrationibus q̃ cunqꝫ non obstante consuetudine[p] residere[q]: nisi ex studiorũ[r] vel alia causa rationabili[s] ad tempus forte ab huiusmodi residentia excusẽtur. ¶ Ad ampliationem[t] autem cultus diuini statuimus: q̃ monachi quilibet[u] ad monitionem abbatis se faciant ad omnes ordines sacros excusatiõe cessante legitima[x] promoueri[y]. Rursus vt ipsis monachis proficiendi in scientia via oportuna non desit[z]: ĩ singulis ipsorum monasterijs quib̃[a] ad hoc suppetunt facultates[τ] idoneus teneatur magister: qui eos in primitiuis scientijs instruat diligenter. ¶ Premissa igitur[ϩ] omnia ea nihilominus que fe.re. Innocentius papa quartus predecessor noster circa statũ monachorũ ipsorum pro vberiori cultu obseruantie regularis quo ad vsum camisiarum abdicationem proprietatis silentium ⁊ esum carnium: ac de eorum capitulis de triennio in triennium celebrandis: ⁊ etiam quo ad quelibet alia statuit[χ]: que omnia inouamus ⁊ approbamus: expresse volumus ⁊ statuimus firmiter obseruari[ϕ]. Idem in eodem.

¶ Moniales quia nulli subsunt nisi pape ⁊ canonici seculares per ordinarios ⁊ alia exempta per suos prelatos debent annis singulis visitari: ⁊ ponit numerum personarum visitationi interesse debentium. hoc dicit. Jo. an.

Attendentes q̃ vbi gubernaculũ discipline cõtemnitur[b]: restat vt religio naufragẽt[c] prouiderit sequens ibi: a tempore collationis ⁊c. sed supplendus videtur in prius commisso a tempore: quo ligat constitutio.

k ¶ Adepte. vel ex quo per eos staret: de elec. cõmissa. li. vi.

l ¶ Si ante annum. ⁊ sic non sunt apti ad sacerdotium: supra ea. com. de etate ⁊ qualitate generalem.

a ¶ Ordinarios. approbat qõ no. Inno. ⁊ ab. de exces. prela. sicut. vbi tenent q̃ abbates ecclesias etiaꝫ pleno iure sibi subiectas vnire non possunt ⁊ facit qõ viri. ⁊. e. compila. de re. eccles. nõ alie. si vna. de rerum pmu. .c. vno. Querit archi. de preben. cum singula. lib. vi. an abbates possint hoc prescribere: allegat q̃ sic: de exces. prelato. accedentibus. Allegat ad contrarium. c. dist. contra moꝫ. xiiij. di. illud tenet q̃ possint saltẽ. circa prioratus simplices manuales non habentes curam sicut possent vnire grangias vel maneria. ff. ꝏ lega. i. q̃ ĩ rerum. §. vltimo de lega. .ij. Caius. §. i. ff. de verbo. sig. l. locus. ad hanc alle. facit qõ no. de preben. tue. satis videtur p ea que no. ꝏ prescrip. auditis. ⁊ que scripsi in predicta decreta. accedentibus. quod cum istud sit dignitatis ⁊ iurisdictiõis nõ ordinis quod pscribi possit: tamen cuꝫ titulo nisi prescriptio sit talis cuius initij nõ sit memoria: de prescriptionibus ca. primo. li. vi.

b ¶ Ad claustrum. sepius viri ⁊ scripsi ꝏ capel. mona. c. fi. que concor. huic. q̃ iura que tractãt de monachis ne soli maneãt in capellis: de claustralibus intelliguntur quod patet hic ⁊ ibi. Si ergo monachus est perpetuus institutus ad curam populi: ⁊ sic nil habet commune cum monasterio. xvi. q. i. ne pro cuiuslibet. socium nõ tenet: ⁊ sic seruatur de sõ nec occurrit ratio quare abbas talem monachũ de suo claustrali monacho sociaret: sed obediẽtiarius qui claustralis ẽ qui solo nutu abbatis reuocatur ad claustruꝫ iste non debet esse solus. vt cum socio aliqualem stabilitatem claustri seruet: ⁊ idem in regulari canonico: ut scripsi eo. titulo. q̃ dei timoꝫem: super magna glo.

c ¶ Seruituris. cum ti. vel sine. de capel. mo. c. fi. ĵ. de exces. pla frequẽs ver. quidam. Sed vices q̃ etiam clericus secularis debet habere socium cum quo celebret: de fi. pb̃y. veniẽs. cum cõcor. fateor. q̃ eget seruitore. sed non socio ⁊ ideo sufficere poterit talis locus presbytero ⁊ seruienti qui duobus monachis non sufficeret.

d ¶ Ceterum. octaua pars.

e ¶ Conuentuales. in quibus scilicet sunt plures collegialiter: de quo satis scripsi de iure patrona. nobis: non vt singuli: facit de exces. prelatorum dilecta: talis autem potest dari delegatus per papaꝫ. ⁊. e. ea. compil. de re scriptis. capitulo. ij.

f ¶ Etsi. pro quãuis: vbi vero curam deberet exercere per seipsum: puta q̃ debeat attigisse. xxv. annuꝫ. de elec. cum in cunctis. §. iferiora. nõ ob. q̃ sit manualis: facit de elec. nemo deinceps. lib. vi. ⁊ per istud quãuis videtur comparare ad minorem etatem: videtur eꝫ aliquibus sufficere talem esse maiorem. xiiij. annis: ex quo alius curã exercet ⁊ hoc tollit: tamẽ de mente iuris nõ est q̃ claustralis gerat curam populi. ⁊ de capel. mo. c. .i. ⁊ vide q̃ ibi viri.

g ¶ Peregerit. concor. de regula. ad nostram. de of. delega. cum vicesimum: vbi de hoc plenius. de elec. cum in cũctis. ad idẽ eo. ti. indẽnitatib̃ li. vi. de eta. ⁊ quali. c. vno. li. vi. q̃ aũt hic regratur annus pfectus. ⁊. ⁊. sufficit ĩcohatus: est de arbitrarijs que pendent ex principis volũtate.

h ¶ Istos vel illos. s. conuentuales vel nõ cõuentuales curatos: ⁊ no. q̃ lꝫ decre. lꝫ canon. de elec. lib. vi. locum nõ habeat in ecclesijs collegiatis ⁊ assumptis ad ipsarum regimẽ: vt eo. ti. statutum in prioratibus tamẽ cõuentualibus ⁊ religiosis ⁊ ipsoꝝ ꝑoribus locum habet: vt hic.

i ¶ Habuerint. non dicit receperint: per quod vult comprehendere etiam promotos: ⁊ est si. de elec. cum in cunctis. §. hoc sane. sed contra dicit

m ¶ Rationabili. vt ĩfirmitatis irregularitatis superuenientis sine culpa sua: vel precedentis in qua sufficienter dispensatum esset: de eta. ⁊ quali. tuaꝫ: vel his similibus.

n ¶ Cõferãtur. cõcor. de elec. cõmissa. §. porro. lib. vi.

o ¶ Expresse. reprobat qõ no. egi. de elec. cum in magistrum vbi dicebat tẽporalibus administrationibus monasteriorum posse prefici non professos cũ illi sint quasi castaldi: hic aũt vides q̃ nõ sufficit tacita professio: vt sic decre. nullus. ꝏ elec. lib. vi. etiam in his hodie locũ habeat.

p ¶ Consuetudine. not. casum nouum quo damnatur consuetudo. sic. ĵ. c. pri. in fi. ⁊. ĵ. ti. i. c. ii. §. vt autem. ⁊. ⁊. e. cõpi. de eta. ⁊ quali. vt hi qui cũ suis concor. ⁊ no. q̃ licet damnet consuetudinem de non residendo in prioratibus: non per hoc dãnat illam que habet q̃ tales priores vocem habeant in electiõe maioris abbatis: de qua no. de priui. c. i. in fi. li. vi. ⁊ di. xi. de reli. do. c. fi.

q ¶ Residere. collige ex hac cõstitutiõe ⁊ ex illa. ⁊. ca. com. de supplẽ. ne. prela. c. vno. quõ in multis eqparãtur prior̃ manuales ppetuis beneficijs. s. in tẽpore lateranẽ. cõ. de cõcess. preben. c. ij. in censibus nouis nõ imponendis: ne cantiquis augendis in fructibus ipsoꝝ cum vacant non occupãdis: in ipsorum plurãlitate non habenda in etate ⁊ ordine in pfessione ⁊ residentia.

r ¶ Et studiorum. de cle. nõ resi. relatum.

s ¶ Rationabili. propter infirmitatem: aeris intemperiem: capitales inimicitias vel similia.

t ¶ Ad ampliationem. ix. pars: ⁊ huic prin. concor. de consti. c. pe.

u ¶ Quilibet. non potest ergo negari qn in omnibus monachis locum habeat quod hic dicitur.

x ¶ Legitima. quam si habet ⁊ non erauditur supplicet vel appellet ad superiorẽ abbatis ad instar serui supplicantis cõtra dominum. C. de preci. impe. offe. l. i. de appel. de priore. de iurepa. nullus.

y ¶ Promoueri. ita ⁊ contra prohibitionem abbatis promoueri non debent de tempo. ordi. ad aures.

z ¶ Non desit. concor. de magistris. c. i. ⁊. c. quia nonnullis.

τ ¶ Facultates. si abbas hoc non seruans dicit facultates nõ sufficere: episcop̃ facta de hoc inquisitione si inueniat illas sufficere: illum coget ad hoc vel ponet ibi magistrum de magistris capitulo. ij.

ϩ ¶ Premissa decima pars.

χ ¶ Statuit. eo. ti. cum ad monasterii. ⁊. c. in singulis. ⁊ ibi vide de b̃ pbibitis

ϕ ¶ Obseruari. precedens ergo dissuetudo circa prescripta vel suprascripta non iuuat: ⁊ tamen innouatio ista de facto non proficit.

Attendentes. Primo ponit exordium. Scõo cõstitutionẽ ibi: hoc igit̃ sacro. in qua primo statuit q̃ ordinarij singulis annis uisitent monasteria monialium non exempta ⁊ exẽpta: que soli pape subsunt: reliqua exẽpta visitent superiores ipsorum. Scõo statuit de officio visitantium ibi: visitatores. Tertio pcipit abbatissas benedicendas debere ĩfra annum post cõfirmationem benedici: ⁊ penam ĩponit ibi: statuim̃. Quarto ibi illas quoqꝫ. pstõnem prorogat ad canonicas cum quadam ptestatione. Quinto ibi: ipsos aũt. determinat comitiuam visitãtium. Sexto ibi: si qui vero: punit illos q̃ visitãtes pdictos ĩpediũt.

b ¶ Cõtẽnit̃. xlv. di. salomõ. ⁊. c. sequẽtib̃. Jo. chrysosto. vbi nõ timet rep̃bẽsor secur̃ accedit tẽtator: ⁊ facilitas venie ⁊c. ꝏ vi. ⁊ ho. cle. vt clericoꝝ cũ suis ꝓcor.

c ¶ Naufragetur. quasi naufragium patiatur: ta. de pe. di. ij. post naufragium .xxxiiij. q. i. nõ turbatur. xxiii. di. c. i. post prin.

a ¶ Huiusmodi.correctionis ⁊ discipline.
b ¶ Christo.xxvii.q.i.que christo.
c ¶ Celebri.vt a celo ⁊ ponitur p sancto p solēni p festiuo p frequētato.
d ¶ Offendere.qd grauius est q̃ offerende terrenam: de ber. vergētis.
e ¶ Ordinarios.annis singulis debeant visitari qd est infra.
f ¶ Apostolica.auctoritate qd sequitur.
g ¶ Alia.istorum ergo monasteriorum exemptorum due sunt spēs: aliqua sunt exempta q̃ nō recognoscunt superiorē nisi papam: alia sunt erēpta q̃ sunt ordinum erēptorum: sicut monasteria ordinis cistercien. carmaldulen. ⁊ similiu. Illa ergo nō corriget ordinarius loci sed abbas vt prior cui subsūt. Si aūt monasteria monialiu subsunt alijs monasterijs monialiū: cū illa maior prelata clausurā erire nō debeat.e.ti.c.vno.li.vi. videtur q̃ illud monasteriū sic subiectum possit ordinarius visitare.archi.i predi.decre. vnica tenet q̃ illa maior prelata p se visitare nō possit: sed cum iuste sit ipedita visitabit per aliu .x.q.i.episcopum.facit de offi. ordi.iter.eo.ti.si episcopus: li. .vi. ⁊ fm hoc cessabit ibi officiū ordinarij.
b ¶ Annis singulis: aut sufficiat hoc fieri in fine p̃mi anni ⁊ in principio secundi: uide quod scripsi.e.ti.i singulis: in prin. hec aūt uisitatio fiebat semel tātum in anno. iterari tamen poterit si subsit causa quod dic vt no. de of.archi. mādamus de censi. cuz venerabilis. quod de nō erēptis est ī dubitatū sed idē puto de exemptis nec ista lra ꝗ dicit.
i ¶ Debeāt.male faciunt plati q̃ bas visitationes ommittūt. cum hoc verbum sit precepti ⁊ necessitatem īportet: de ap.oblate.in fi. de sen.ercō. vt fame: ⁊ si quādoqz sapiat bonestatē: sed illō spāle: de despon.impu.c.i.
k ¶ Impendāt.capitula sup quib̄ inquirunt visitatores monasteriorum formauit Guil.in spe. de inquisitione.§.nūc tractemus.v.lz aūt.
l ¶ Moniales.abbatissas includit. de simo.c.fi. de pri.et ore.
m ¶ Dolētes.cōcor.s.eo.recolētes ī prin. de cele.mis. dolētes.j. de cēsi.ad nostrum in prin.s.e.com. de elec.in plerisqz.
n ¶ Excedere.iunge hic lfam non vtantur. Jo.an.
o ¶ Sericis.imo nec hre debēt sericam texturā.xxi.q.iiij.c.i.sed portare debent vestes aptas pfessioni ⁊ sanctimonie.xxi.q.iiij.c.fi.xxii.di.sāctimoniales.⁊ fa. .s.e.com. de vi.⁊ ho.cleri.qm̄.in prin. Fulgētius ad pbā. vestis talis sit sacre virginis que vestis sit intime castitatis.
p ¶ Scandalicis. de his de vsup.c.fi.⁊.xciij.di.§.compagis. ⁊ sunt calciamēta quibus vtuntur episcopi induti pontificalibus.
q ¶ Et cornutis.p hanc copulā nō videtur pbibere comas ipsarum vbi cornute non sunt.facit.xix.dist.quecūqz.⁊.xx.q.iij.c.ij.vbi tenet hoc Iau.cū ibi pcipiat clericos tonderi ⁊ non moniales apud nos cōmuniter tunduntur moniales. ⁊.c.quecūqz: de secularibus feminis intelligitur: que in sui velamē ⁊ subiectōis signum crinibus vtuntur. Refert vegetius de re militari q̃ cum romanis neruorum ⁊ funium copia defecisset ⁊ nō possent ad resistendu bellatoribus machinas reparare: mulieres romāe abscisis crinibus eos maritis tradiderūt p quos reparatis machinis aduersariorum īpetum repulerunt: maluerunt.n. vt ipse dicit pudicissime femine maritis conuiuere capite deformato: q̃ ītegris crinib̄ hostibus seruire: sic puto plus monialibus expedire deformato capite deo conuiuere: q̃ crines pollendo humani generis hosti seruire. Jo.an.
r ¶ Virgatis.hec pbibētur ēt secularibus clericis.s.e.com. de vi.⁊ honesta.clerico.qm̄.in prin.⁊ in fi.
s ¶ Choreas. vide qd dicam. j. de.cele.mis.c.vno circa medium.
t ¶ Festa.cipanus de laude virginitatis sic loquitur. Nec computari iam potes inter puellas virgines xpi que sic viuis vt possis adamari.
u ¶ Incedāt.ēt er honesta cā: debēt.n.manere sub clausura.e.ti.cap.vno.li.vi.
x ¶ Solertius.s.ea.com. de of.deleg.c.vno ibi exponit.
y ¶ Insolētijs.s.ea.com. de of.or.c.i. ibi exponitur.
z ¶ Illecebris.s.carnalibus vel illicitis declarationibus sic dictis: q̃ illiciunt.
a ¶ Omnia.⁊ similia: de consti.translato. de rescrip.iter.ff. de legi. non possunt vnde si portarent vestes rubeas vel virides: vel in similibus hic non expressis

dendum censuimus esse precipue ne per contemptum huiusmodi[a] in his que se christo[b] voto celebri[c] desponderunt quicquam reperiatur incogruum qd in ipis irregularis ponat honestatis gloria maculā ⁊ diuinā merito possit offendere[d] maiestatem. ¶ Hoc igitur sacro approbante concilio duximus statuendum: ut singula monialiu monasteria per ordinarios[e] exempta videlicet que ita sedi apostolice q̃ nulli alij subiecta noscuntur apostolica[f] non exempta vero ordinaria auctoritate ac erēpta alia[g] per alios q̃bus subsunt annis[h] singulis debeant[i] visitari. ¶ Visitatores autem huiusmodi sollicitudinis studiu diligenter impendant[k] vt moniales[l] ipse quarum nonnullas dolentes[m] audiuim̄ in subscriptis excedere[n]: pannis sericis[o] variorum foderaturis scandalicis[p] comatis ⁊ cornutis[q] crinibus scacatis ⁊ virgatis[r] caputiolis nō utātur: non choreas[s] non festa[t] secularium prosequantur: non die noctuue per vicos ⁊ plateas incedāt[u] aut voluptuosaz alias vitam ducant: easqz solertius[x] detrahant ab insolentijs[y] q̃buslibet ⁊ mundi huius illecebris[z]: at inducant easdem

ad impendendum in monasterijs suis deuotum ⁊ debitum virtutuz domino famulatum: ad que oia[a] obseruanda moniales easdem nō obstantibus exemptionibus ⁊ priuilegijs quibuscunqz: q̃bus tamen quo ad alia̅ nolum̄ preiudicium generari: per illos de q̃bus supra dictum est compelli[x] iubemus remedijs oportunis. ¶ Statuimus insuper vt queuis ad regimen abbatiarum assumpte in monasterijs in quibus abbatisse sunt solite[a] benedici[b]: infra annum a sue confirmationis tempore[c] computandum munus benedictionis suscipiant: alioquin a iure suo nisi sub sit causa rationabilis[d] prorsus senuerint cecidisse[e]: per illos[f] ad quos id pertinet prouisione de abbatissis monasterijs ipsis canonice facienda. ¶ Illas quoqz mulieres que vulgo[g] dicuntur canonice seculares[h]: ⁊ vt seculares canonici vitam ducunt: non renunciantes proprio: nec professionem aliquā facientes: per locorum ordinarios si exempte non fuerint sua: si vero exempte fuerint aposto. auctoritate precipimus visitari. Per hoc tamen non intendentes earuz statum regulam seu ordinem ap-

excederent coercebunt ordinarij.
? ¶ Alia.legis diocesane vel iurisditionis: q̃ plene no. de of.ordi. dilect̄ p hoc tū non eximit illas a pcuratione: cum illa sit annexa visitationi: de rescrip.cum ex officij. de censi.cum venerabilis.
x ¶ Compelli.per hoc videtur q̃ non possint exemptas destituere. facit quod scripsi post inocē. de eta.⁊ quali. queris in fine. ō rescrip. dilect̄.i. ⁊ facit.s.e.ti.ea que. v. hec eadem: quā p hāc īmutari nō puto: qui eriā hodie illa loca visitāt visitatores a capitulis prouincialibus deputati qd patet q̃ visitāt eriā non exempta vt ibi: ergo ordinariorū potestas non impedit ipo̅ offiū: exerceāt ergo ordinarij quo ad exemptas censuraz: ⁊ disciplinas regule.s.e. primo.§.si qs ⁊ hec sint remedia oportuna de q̃ bus sequitur.
a ¶ Solite.licz ergo abbatisse benedicantur tamen nō omnes. inspicit ergo mos mōasterij. cōcor.s.ca. proximo parte .ij. vsiculo morē. ⁊.xij. .q.ij. alienatōes. Quid si alique fuerunt benedicte alique non. Puto si de more seruato p quadraginta annos patere posset illum sequēdū lz prius vel post seruatuz fuerit cōtrariuz argumētum. de prebē. cū de beneficio. lib. vi. vbi vero affirmatiua vel negatiua tanti temporis non apparet: puto penā istā locum non habere quasi ex varia obseruatione videatur hoc voluntarium. ad hoc de censi. ex parte.
b ¶ Benedici vt scripsi post hosti. de accu. meminimus. minus habet benedictio abbatisse q̃ abbatis: q̃ abbas benedictus monachos bndicit: de sup. ne. pre. c.i. ⁊ cōfert minores ordines: de etate ⁊ qualitate cum contingat: quod ex fragilitate secus abbatissa nō facit: de peni. ⁊ re. noua. cuz si. lz ergo benedictio abbatis non sit simpler sed mixta ī ter simplicem ⁊ ordinariam: vt scripsi post Host. de etate ⁊ qualitate tuam. benedictio tamē abbatisse simpler videtur. Item licet benedictio abbatis a qua dependet ordinandi potestas his diebus dari debeat: quibus dandus est ordo fm Hostien. qui dicit id tutius: de etate ⁊ qualitate cum contingat. de ista tamen a qua potestas illa non dependet minus videtur dubium quin quolibet die dari possit. facit de conse. eccle. vel. al. c.ij. ⁊ satis est certum tempus illi vel suis dependentijs non esse prefixuz. Sed dubitatur an hec benedictio sit iterabilis. Hugo hic tenet q̃ non. i. q. i. manus. ē enīz quasi sacramentum ⁊ ad instar benedictionis nuptiarum de se. nupti. c.i. ⁊.iii. quidaz contra: inquirendum esset quid seruet curia: certum est autem pro his benedictionibus dandis vel datis precium erigi nō debere: de simo. sicut.iii.
c ¶ Tempore. sic ēt currit tps cōsecrationis epi. s. post ꝓfirmationē. c. di. .c.i. de hoc de elec. cum in cunctis. ver. cum vero.
d ¶ Rōnabilis. puta ipsius infirmitas: volūtas diocesani p ipsum sepi̅ requisiti: vacatio sedis uel his similia. Idem puto si possessionē abbatie nō habuisset neqz per eam stetisset. ad hoc. xcij. di. si qui epi. de elec. cōmissa. li. vi. Item si corrupta pmota ēt p eum qui posset nō benedicere. ⁊ facit qd no. Ho. xii. q. i. iuuēculas. p cum qui posset diri: q̃ corrupta non pōt ī abbatissā eligi vt ibi. ⁊ facit. i. q. vii. c. ij. v. nouimus. ⁊ no. xxi. q. i. quō virginibus. non. n. posset corrupta virginitatē hortari. xxvi. di. c. pe. ī fi. ergo non prest virginibus.
e ¶ Cecidisse. in abbatibus in q̃bus hoc nō expmitur nō hz locum hec pena: lz. n. masculinum cōprehēdat femininū: nō tamē cōuertitur: exempto enim tē. ff. de leg. ij. si ita sit rescriptum.
f ¶ Per illos. siue sint collegia ad que spectat ō iure cōmuni electio. xvi. .q. vlt. c. vltimo. ⁊ de elec. c. i. siue sint alij ad quos de iure spāli spectet p uisio: de resti. in integ. c. i.
g ¶ Vulgo. facit. j. c. proximo in prin. cum concor.
h ¶ Seculares. de his de elec. indēnitatibus. §. pe. li. vj. ⁊ no. xij. q. vltima

ca. vlt. ⁊ de ma. ⁊ obe. dilecta. in glo. pe.

a ¶ Reprobare. imo reprobari videt. xviij. q. ij. perniciosam.

b ¶ Duobus. negatiue sumitur. i. non pluribus: facit. xxvj. distin. c. j. ⁊ ō hoc no. de testi. licet. i. Idē repete de sequentibus: ⁊ hoc probat littera contentos que sequitur.

c ¶ Duabus. decre. vt iurta. de offi. ordi. dicit de duabus vel tribus ſz h ō cre. ſpāliter loqtur in monasterijs monialium.

d ¶ Sue ecclesie. cathedralis vel inferioris.

e ¶ Viris alijs. non distinguit sint clerici vel alij tamen decre. vt iurta. de offi. ordina. precipit seculares excludi.

f ¶ Maturis etate: ō eleto. cū i cunctis. in prin.

g ¶ Cōtentos. circa visitationem aliorum monasteriorum ⁊ locorum seruetur. ōcre. vt iurta ō offi. ordina. circa visitationem quam facit episcop⁹ de proprio capitulo precipue regulari: seruetur extraua. boni. de offi. ord. debent: hic autem tarat numerum intromittendorum in capitulo temporevisitationis: per hoc tamen non restringit numerum procurandorum statutuz: de censi. cū apostolus.

h ¶ Ipsos. ordinarios visitantes apostolica auctoritate vel propria: vel superiorls ipsorum monasteriorum.

i ¶ Impedire. p hanc litteram puto q̄ necesse sit ī pedimentū p̄cedē ⁊ monitionem sequi: ad hoc vt locus sit huic pene hoc dico quia vidi p̄latos scribētes quandoqz monialib⁹ q̄ parēt se certa die ad recipiendam visitationem ipsorū: ⁊ in eisdez lr̄is faciunt monitionem q̄ nullus impediat: talis enim monitio debet fieri vt desistant ab illato impedimēto: vt locus sit huic pene: facit quod scripsi ō cōces. preben. cum nostris: ⁊ super glo. ij. Sed nunquid illato impedimento fiet monitio noiatim: an sufficiet gēralis? p ⁊ ō facit. ē. ea. cōpilla. de vita ⁊ honestate. cle. c. i. de sen. excō. constitutionem. lib. vj.

k ¶ Ipso facto. est ergo iste casus quo sufficit monitio nec ē necessaria sentēcia: cōcor. decre. ē. ea. com. de vi. ⁊ hone. cle. c. i. absoluit autē ordinarius ex quo papa non reseruat. de sen. excom. nuper.

probare[a]. ¶ Ipsos autem visitatores notarijs duobus[b] ⁊ personis duabus[c] sue ecclesie[d]: quattuorqz viris alijs[e] honestis vtiqz ⁊ maturis[f] precipimus in ea quam visitando facient inquisitione fore contentos[g]. ¶ Si qui vero visitatores ipsos[h] in premissis impedire[i] presumpserint: seu aliquo premissorum: nisi moniti resipiscant: ipso facto[k] excommunicationis sententiam se nouerint incursuros: priuilegijs statutis ⁊ cōsuetudinibus quibuslibet in contrarium minime valituris.

Rubrica De religiosis domibus vt episcopo sint subiecte.

¶ Clemens quintus in ꝯcilio vienensi.

¶ Mulieres statum beguinarum sectantes ⁊ de nouo assumentes: ac religiosi in hoc dantes consilium vel fauorem ipso facto sunt excommunicati: stat⁹ tamē penitentialis per hoc non iterdicitur fm pau.

Quam de quibusdam mulieribus[l] beguinabus[m] vulgariter[n] nūcupatis[o] q̄ cū nulli promittāt obedientiam[p] nec propriis renuncient neqz profiteantur aliquam regulam approbatam religiose nequaquam existunt: quanquam habitum qui beguinarum dicitur deferant: adhereant religiosis aliquibus ad quos specialiter trahitur affectio[q] earundez: nobis fide digna relatione insinuatum exiterit: q̄ earum alique quasi perdite in mentis insaniam[r] de summa trinitate ac diuina essentia disputent[s] ⁊ predicent[t] ac circa fidei articulos ⁊ ecclesiastica sacramēta opiniones catholice fidei cōtrarias introducāt ⁊ multos super his decipiētes simplices eos in errores diuersos īducant: aliaqz quamplura periculum animarum parientia sub quodam velamine sanctitatis[r] faciant ⁊ cōmittant. Nos tam ex his quam ex alijs de ipsarum opinione sinistra freq̄nter auditis: eas merito suspectas habentes: statum earundez sacro approbante concilio perpetuo duximus prohibendum: ⁊ a dei ecclesia penitus abolendum[r]: eisdez ⁊ aliis mulieribus quibuscūqz sub pena excommunicationis: quaz in cōtrarium facientes incurrere volumus ipso facto[3] iniungentes exp̄sse ne statum huiusmodi duduz[x] forte ab ipsis assumptuz quoquomodo sectentur[y] vlterius: vel ipsum aliq̄tenus de nouo assumāt. ¶ Predictis vō religiosis[z] per quos eedē mulieres ī huiusmodi beguinagii statum foueri: ⁊ ad ipsum suscipiēdum induci dicuntur: sub simili excommunicationis pena: quam eo ipso q̄ secus egerint se nouerint incursuros[a] districtius inhibem⁹: ne mulieres aliquas predictum statuz vt premittitur dudum assumptuz sectantes: aut ipsum de nouo forsitan assumentes quōcunqz admittant: ipsis super eo sectando vel assumendo prebentes nullo mō consilium auxilium: vel fauorez: nullo contra premissa priuilegio valituro. ¶ Sane per p̄dicta prohibē nequaquam intēdimus: quin si fuerint fideles alique mulieres que p̄ missa continentia vel etiā non promissa honeste in suis conuersantes hospitiis penitētiā agere voluerīt: ⁊ virtutū[b] domino in humilitatis[c] lud exp̄mik: ⁊ qz rō huius antiqua.

l ¶ Mulieribus. virgines nuptas ⁊ viduas comprehendit de hoc. ff. de verbor. significatione mulieris in prin.

m ¶ Beguinabus. de erroribus beguinarum ⁊ beguardorum alamanie. j. de here. ad nostram.

n ¶ Vulgariter. inspicitur elocutio vulgi. ē. ti. pr. c. vl. ver. illas quoqz. j. ō hī. c. i. §. sane. de torne. c. j. ō iniurijs. ⁊ ſt pignorationes. in prin. li. vi. cū suis cōcor.

o ¶ Nuncupatis. hic iunge litteram nobis fide digna ⁊ē. qō sequitur est interpositio.

p ¶ Obedientiaz. vide quod scripsi qui cle. vel vo. consuluit et quod no. in spe. ō sta. mo. ver. xxvij. Et per hoc videtur q̄ h constitutio sorores minorum q̄ dicuntur tertij ordinis non includat: cum ille promittant obedientiam ⁊ habeant regulam fi propre quo ad tria substantialia: sed quendam modum viuē di per se. apo. approbatuz quod mihi constat: ⁊ facit. j. de sentē. excom. cum ex eo. in principio. Secundus autem ordo est sororum sancte clare que profitētur substantialia. sed differunt a p̄mo: quia habent proprium ī cōmuni quod non habet ordo minorum.

q ¶ Affectio. sic. xcv. di. olim.

r ¶ Insaniam. sicut ille de quibus habet. xxv. q. vj. epi. q̄ seq se dicunt dianam.

s ¶ Disputent quod etiam maribus laicis non licet: de here. c. ij. §. j. libro sexto. C. ō sūma tri. l. pe.

t ¶ Predicent. hoc non lz mulieribus etiam prelatis. de pen. ⁊ re. noua. xxiij. distinc. mulier. xxxiij. q. v. mulierem. Nec licz maribus laicis. de here. cum ex iuncto: nec clerici nisi sint curati vel super hoc priuilegiati. ē. ea. compilla. de sepul. dudum. post principium. ⁊. §. huiusmodi. in pn.

v ¶ Introducant. qō hr̄ticuz est de here. ad abolendam. in pri.

x ¶ Sāctitatis. fm gre. Simulata egtas duplex ē iniqtas: rō ē qz malū facit ⁊ abutit bono.

y ¶ Abolendum. concor. lxviii. di. corepiscopi.

z ¶ Ipso fō. ex quo papa sibi vl alteri absolutionez nō reseruat. absoluet ordinari⁹. ō sen. ex. nup ⁊ ¶ Dudū. respicit p̄terita: qz illud exp̄mit: ⁊ qz rō huius antiqua.

2 ¶ Sectētur. q̄si sequant vl assequant.

Quam de quibusdam. ¶ Primo ponens cōstōnis cām abolet ⁊ damnat statum beguinarū: ⁊ excōicat illū sectātes vel ō nouo assumētes. Secūdo ibi: predictis excōicat religiosos dātes circa id cōsiliū auxiliū vel fauorē. Tertio ptestatur statū penitentie ⁊ humilitatis p id mulierib⁹ nō prohiberi: ibi sane. Cōstitutioni forte cām dedit qō no. ¶ No. de peni. ⁊ remis. cū ex eo. dū enim sibi dicitur q̄ questores elemosynaruz nō hospitentur in locis incōgruis: dicit ibi hostien. parcit q̄ nō dicit prostibulis: sed cauendum est a quasi prostibulis sicut sūt hospitia beguinarū: qō pniciosum gen⁹ ē mulierū nec de facili alios q̄ religiosos admittunt: a qb⁹ oib⁹ modis ē cauēdū. xviij. q. ij. diffinimus. ⁊. c. pniciosam. Alibi ēt notat hosti. q̄ a beguinis ē cauēdū. de fri. fraternitatis post principiū de vita ⁊ hone. cleri. monasteria. alibi no. ō iureiuran. ⁊ si christus. versi. angelus. quedam dixisse tempora mutata in malum ex quo cōscientia cepit eē peccatū: deus nouit iuramētuz: ⁊ beguinatus religio dicitur quedam declaratoria sup hac cōstōne manasse: quā de curia haberi non potui: ⁊ a quibusdam audiui q̄ a curia non manauit Vidi autem duas contrarias: ⁊ vt puto in alamania compositas: quarū altera videbatur edita ad consultationem epi argentini.

b ¶ Virtutū. ē. ti. pri. c. vlt. ō. visitatores. in fi.

c ¶ Humilitatis. ab homo vk: ⁊ vt bētus Bernardus dicit li. de gradibus hūilitatis. ¶ Humilitas ē virtus q̄ hō verissima cognitione sibi vilescit. ⁊ post multa. Gloriosa res est hūilitas q̄ ipsa quoqz supbia palliari se appetit ne vilescat. facit. viij. q. i. in scripturis. in fi. de talibus vk q̄ sub spē agni lupū gerūt: de here. vt officium. li. vi. Cassianus ponēs. x. humilitatis īdicia ponit illud octauū: cuz quis se religs īferior ē nō supficie, pnunciat labiorū. ſz intimo cordis credit affectu: īde dicuntur tres gradus hūilitatis. ¶ Prim⁹ subdere se maiori: ⁊ non p̄ferre se eq̄li. fa. xxij. di. de cōstantinopolitane. in fi. Secūs subdere se equali: nec p̄ferre se minori. Tertius subdere se minori: fa. de pe. di. iij. c. i. p̄ma vk sufficiens et necessaria. secunda abundans: tertia superabundans. De humilitatis efficacia diabol⁹ ad machabeum vt legitur in vitis patrū. Jeiunas īterdum ⁊ ego nullo vnq̄ cibo reficior: tu sepe vigilas: me nunq̄ sopor oppressit: humilitas tua sola me vincit. ⁊ Ambro. dicit q̄ humilitas est clauis que aperit regnuz celorū: ⁊ reserat mysteria scripturarum. Et Gregorius in quarta dominica de aduentu: qui sine humilitate virtutes congregat: quasi in uentum pulucrem portat: ⁊ vnde aliquid ferre cernit inde deterius cecatur: ⁊ vide. xxiij. distī. dominis. c. distin. contra morem.